

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 32/22
Λουξεμβούργο, 22 Φεβρουαρίου 2022

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-562/21 PPU
και C-563/21 PPU Openbaar Ministerie
(Νομίμως συσταθέν δικαστήριο στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος)

Αρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης: το Δικαστήριο διευκρινίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων η δικαστική αρχή εκτέλεσης εκτιμά τον ενδεχόμενο κίνδυνο προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος του εκζητουμένου σε δίκαιη δίκη

Τον Απρίλιο του 2021 εκδόθηκαν από πολωνικά δικαστήρια δύο ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης (στο εξής: ΕΕΣ)¹ σε βάρος δύο Πολωνών υπηκόων με σκοπό την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής και την άσκηση ποινικής δίωξης αντιστοίχως. Δεδομένου ότι τα εκζητούμενα πρόσωπα βρίσκονται στις Κάτω Χώρες και δεν έχουν συγκατατεθεί στην παράδοσή τους, διαβιβάστηκαν στο Rechtbank Amsterdam (πλημμελειοδικείο Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) αιτήσεις για την εκτέλεση των ΕΕΣ.

Το ως άνω δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά την υποχρέωσή του να κάνει δεκτά τα σχετικά αιτήματα. Συναφώς, επισημαίνει ότι στην Πολωνία παρατηρούνται από το 2017 συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες οι οποίες προσβάλλουν το θεμελιώδες δικαίωμα κάθε προσώπου σε δίκαιη δίκη², και ιδίως το δικαίωμα σε δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, και οι οποίες ανάγονται, μεταξύ άλλων, στο γεγονός ότι οι Πολωνοί δικαστές διορίζονται κατόπιν προτάσεως του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία, στο εξής: KRS). Κατά την εκδοθείσα το 2020 απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), από τις 17 Ιανουαρίου 2018, ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου για τη δικαστική μεταρρύθμιση, το KRS έπαψε να είναι ανεξάρτητο όργανο³. Καθόσον δικαστές διορισθέντες κατόπιν προτάσεως του KRS μπορεί να έχουν μετάσχει στην ποινική διαδικασία η οποία περατώθηκε με την έκδοση καταδικαστικής απόφασης για το ένα από τα δύο εκζητούμενα πρόσωπα ή μπορεί να κληθούν να δικάσουν την υπόθεση του άλλου προσώπου, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι, σε περίπτωση παράδοσης, υφίσταται πραγματικός κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος των εν λόγω προσώπων να εκδικαστούν οι υποθέσεις τους από δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται κατά την εξέταση σε δύο στάδια⁴, την οποία το Δικαστήριο καθιέρωσε στο πλαίσιο περιπτώσεων παράδοσης προσώπων βάσει ΕΕΣ, εφαρμόζονται ομοίως –

¹ Κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24).

² Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

³ Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει επίσης στην απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστικών λειτουργιών), C-791/19, σκέψεις 108 και 110 (βλ. AT αριθ. 130/21).

⁴ Στο πλαίσιο του πρώτου σταδίου της εξέτασης αυτής, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να αξιολογήσει τον πραγματικό κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων, λαμβανομένης υπόψη της γενικής κατάστασης που επικρατεί στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος· στο πλαίσιο του δεύτερου σταδίου, η ίδια αρχή οφείλει να ελέγξει, συγκεκριμένα και με ακρίβεια, αν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος προσβολής θεμελιώδους δικαιώματος του εκζητουμένου προσώπου, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης. Βλ. αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU (βλ. επίσης AT αριθ. 113/18), και της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Openbaar Ministerie (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής εκδόσεως του εντάλματος), C-354/20 PPU και C-412/20 PPU (βλ. AT αριθ. 164/20).

υπό το πρίσμα των σύμφυτων με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη εγγυήσεων της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας— και στην περίπτωση αμφισβήτησης της επίσης σύμφυτης με το ίδιο θεμελιώδες δικαίωμα εγγύησης που αφορά την εκδίκαση της εκάστοτε υπόθεσης από δικαστήριο το οποίο έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου, εκδικάζοντας κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία, αποφαινεται καταφατικά και διευκρινίζει τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται κατά την εξέταση αυτή.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η δικαστική αρχή εκτέλεσης που καλείται να αποφασίσει για την παράδοση προσώπου σε βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ΕΕΣ, σε περίπτωση που έχει στη διάθεσή της στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος, ιδίως όσον αφορά τη διαδικασία διορισμού των λειτουργών της εξουσίας αυτής στο εν λόγω κράτος μέλος, μπορεί να αρνηθεί την παράδοση του εκζητούμενου προσώπου, βάσει της απόφασης-πλαisiού 2002/584 ⁵, μόνον εφόσον διαπιστώσει ότι, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως, συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι έχει παραβιασθεί το θεμελιώδες δικαίωμα του εκζητούμενου προσώπου σε δίκαιη δίκη ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως ή ότι, σε περίπτωση παράδοσης, υπάρχει κίνδυνος το εν λόγω δικαίωμα να παραβιασθεί.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει συναφώς ότι το δικαίωμα κάθε προσώπου να δικασθεί η υπόθεσή του από δικαστήριο «που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως» καλύπτει, εκ της φύσεώς του, τη διαδικασία διορισμού των δικαστών. Επομένως, στο πλαίσιο του πρώτου σταδίου εξέτασης, κατά το οποίο αξιολογείται η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, ο οποίος συνδέεται μεταξύ άλλων και με την παραβίαση της απαιτήσεως περί εκδίκασης της υποθέσεως από νομίμως συσταθέν δικαστήριο, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εκτιμά συνολικώς τη λειτουργία του δικαιοδοτικού συστήματος στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και, ιδίως, το γενικό πλαίσιο διορισμού των δικαστών στο κράτος μέλος αυτό, βάσει αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκεκριμένων και δεόντως επικαιροποιημένων στοιχείων. Τέτοια στοιχεία αποτελούν και οι πληροφορίες που διαλαμβάνονται σε αιτιολογημένη πρόταση την οποία απηύθυνε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, η προαναφερθείσα απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), καθώς και η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου ⁶ και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ⁷. Αντιθέτως, το γεγονός ότι όργανο το οποίο εμπλέκεται στη διαδικασία διορισμού των δικαστών, όπως εν προκειμένω το KRS, απαρτίζεται ως επί το πλείστον από μέλη τα οποία εκπροσωπούν τη νομοθετική ή τη δικαστική εξουσία, ή έχουν επιλεγεί από το νομοθετικό ή το δικαστικό σώμα, δεν αρκεί για τη δικαιολόγηση της μη παράδοσης.

Στο πλαίσιο του δεύτερου σταδίου της εν λόγω εξέτασης, απόκειται στο πρόσωπο σε βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ΕΕΣ να προσκομίσει απτά στοιχεία τα οποία κατατείνουν στο γεγονός ότι οι συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες του δικαιοδοτικού συστήματος είχαν πράγματι αντίκτυπο στην ποινική μεταχείρισή του ή ότι είναι δυνατόν να έχουν τέτοιο αντίκτυπο σε περίπτωση παράδοσής του. Στα στοιχεία αυτά μπορούν να προστίθενται και πληροφορίες τις οποίες τυχόν παρέχει η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος.

⁵ Πρβλ. το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της απόφασης-πλαisiού 2002/584 κατά το οποίο, αφενός, τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ΕΕΣ βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης-πλαisiού και, αφετέρου, η εν λόγω απόφαση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αλλοίωση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ.

⁶ Αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), [C-585/18, C-624/18 και C-625/18](#) (βλ. [ΑΤ αριθ. 145/19](#)), της 2ας Μαρτίου 2021, Α. Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο - Προσφυγές), [C-824/18](#) (βλ. [ΑΤ αριθ. 31/21](#)), της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς δικαστών), [C-791/19](#) (βλ. [ΑΤ αριθ. 130/21](#)), και της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου - Διορισμός), [C-487/19](#) (βλ. [ΑΤ αριθ. 173/21](#)).

⁷ Απόφαση ΕΔΔΑ, 22 Ιουλίου 2021, Reczkowicz κατά Πολωνίας.

Συναφώς, δεδομένου ότι πρόκειται, κατά πρώτον, για ΕΕΣ το οποίο εκδόθηκε με σκοπό την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να λάβει υπόψη της στοιχεία τα οποία αφορούν τη σύνθεση του δικάσαντος την υπόθεση δικαστηρίου ή οποιαδήποτε άλλη περίπτωση η οποία θεωρείται κρίσιμη για την εκτίμηση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του εν λόγω δικαστικού σχηματισμού. Για την παράδοση του εκζητούμενου προσώπου δεν αρκεί το γεγονός ότι ένας ή περισσότεροι από τους μετέχοντες στην οικεία ποινική διαδικασία δικαστές είχαν διοριστεί κατόπιν προτάσεως ενός οργάνου όπως το KRS. Πέραν τούτου, το εκζητούμενο πρόσωπο πρέπει να προσκομίσει στοιχεία τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία διορισμού των εμπλεκόμενων δικαστών και το ενδεχόμενο αυτοί να αποσπαστούν, από τα οποία θα μπορούσε να συναχθεί ότι η σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού μπορεί να προσβάλει το θεμελιώδες δικαίωμά του σε δίκαιη δίκη. Εξάλλου, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα την οποία ενδεχομένως έχει το εκζητούμενο πρόσωπο να ζητήσει την εξαίρεση των μελών του δικαστικού σχηματισμού για λόγους απτόμενους του θεμελιώδους δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη, η ενδεχόμενη χρήση της δυνατότητας αυτής από το εν λόγω πρόσωπο καθώς και η έκβαση την οποία θα είχε η σχετική αίτηση εξαίρεσης.

Κατά δεύτερον, σε περίπτωση έκδοσης ΕΕΣ με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να λαμβάνει υπόψη της στοιχεία όσον αφορά την προσωπική κατάσταση του εκζητούμενου προσώπου, τη φύση της αξιόποινης πράξης για την οποία διώκεται, το πραγματικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το ΕΕΣ ή οποιαδήποτε άλλη περίπτωση η οποία θεωρείται κρίσιμη για την εκτίμηση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του δικαστικού σχηματισμού που κατά πάσα πιθανότητα θα κληθεί να δικάσει την υπόθεση του εν λόγω προσώπου. Τέτοια στοιχεία μπορεί να αφορούν και δηλώσεις δημοσίων αρχών που θα μπορούσαν να έχουν αντίκτυπο στη συγκεκριμένη υπόθεση. Αντιθέτως, το γεγονός ότι η ταυτότητα των δικαστών οι οποίοι θα κληθούν να δικάσουν τελικά την υπόθεση του εκζητούμενου προσώπου δεν είναι γνωστή κατά τον χρόνο που λαμβάνεται η απόφαση για την παράδοσή του ή –στην περίπτωση που η ταυτότητά τους είναι γνωστή– το ενδεχόμενο οι εν λόγω δικαστές να έχουν διοριστεί κατόπιν προτάσεως οργάνου όπως το KRS δεν αρκεί για την άρνηση παράδοσης του εκζητουμένου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106.